

Poština plačana v gotovini.

*

kres

*

A V G U S T

1 9 * 3 4

ŠTEVILKA 8

»KRES«

Glasiło slovenskih fantov. Izhaja mesečno. Izdaja in tiska Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale (predstavnik Joško Godina, Groblje - Domžale.) Urejuje Ivan Martelanc s sodelovanjem uredniškega zbora. Za uredništvo odgovarja Joško Godina, Groblje - Domžale.

ROKOPISI se pošiljajo na naslov: Ivan Martelanc, Ljubljana, Miklošičeva cesta 19.

UPRAVA: Misijonska tiskarna, Groblje - Domžale. Čekovni račun: Misijonska tiskarna (z značko »Kres«) štev. 15.730.

Letna naročnina: za posamezne naročnike Din 20.—, za skupne naročnike Din 18.—.

V S E B I N A

Smersu Rudolf, Temelji nove družbe. — Slika: Iz južnih krajev naše države. — *Iz učbenika čeških ofenzorjev*, Zakaj ofenziva? — *Dr. Iv. Ahčin*, In kljub vsemu ljubi svojo kmečko grudo! — *France Perišek*, Komsomol. — *Ton Vin*, Boga si pozabil. — Katoličani po drugih deželah. — Kresu poročajo. — Knjige in časopisi. — *Dr. A. Zupan*, Več luči! — Iz uprave.

VEČ LUČI!

Sokolich l. 1933 br. 8—9 str. 181—82, Hajrudin Čurić, Sarajevo: Što treba da zna svaki Soko i Sokolic? »

12. »Što je to srednji vek i kako je bilo telesno vežbanje u srednjem veku? Srednji vek je vreme u istoriji, koje ide od propasti Zapadnog rimskog carstva 476, do otkrića Amerike, 1492. godine. U srednjem veku zabranjivala je katolička crkva telesni odgoj, jer je smatrala da je telo đavolje i da ga treba što više ubijati. Ti ljudi, koji su ubijali telo, zvali su se isposnici ili asketi. U srednjem veku jedino su poznati viteški turniri.«

Naš odgovor. Da bi bilo telo hudičevo, tega ni nikoli učila niti katoliška, niti pravoslavna cerkve. Po katoliškem nauku je telo ustvaril Bog po svoji podobi in je človeško telo tempelj sv. Duha. Kristus sam je vzel nase človeško naravo. Da je ves vidni svet in tudi človeško telo od satana, so učili bogomili, ki so bili posebno močni v Bosni in jih je katoliška Cerkev prav zaradi tega nauka obsodila kot krivoverce ter proti njim dvignila cele križarske vojske. To mora gospod Čurić iz Sarajeva vedeti. Zakaj torej podtakne bogomilski nauk katoliški Cerkvi?

TEMELJI NOVE DRUŽBE

Smersu Rudolf

I.

Po vsem svetu in tudi po naši domovini hodijo preroki, ki vedno in vedno poudarjajo, da je za ozdravljenje človeštva nujno potrebno podreti in razbiti vse, kar obstaja. Glede socialnega vprašanja pravijo, da bo šele tedaj pravilno in dobro rešeno in bo zavladal raj na zemlji, ko bomo sedanji družabni red zamenjali s popolnoma novim družabnim redom in ga postavili na čisto nove temelje.

Taka revolucionarna gesla je prijetno poslušati, posebno zato, ker so kratka, enostavna in vsem razumljiva. Človek se mora kar čuditi, kako je mogoče, da učeni, izkušeni in resni državniki ne pridejo na tako misel, ali je ne skušajo izpeljati v svojih deželah in državah.

Škoda le, da je med besedo in dejanjem, med visokodonečim geslom in resnico tako velika razlika in tako velik prepad. Posebno pri reševanju družabnih in gospodarskih vprašanj so razna radikalna in revolucionarna zdravila res zgolj besedičenje, ki ne more niti za las zboljšati n. pr. današnjih težkih gospodarskih razmer.

Da je treba podreti temelje, na katerih danes družba sloni, more govoriti le tisti, ki teh temeljev ne pozna, ki ne pozna družabnega organizma in ne gospodarskih in družboslovnih zakonov, ne pozna zgodovine in ne človeka in njegovih zahtev. In če katoličan tako govori, dokazuje, da ne pozna ali noče poznati in priznati tistih naukov razodetja in Cerkve, ki nam dajejo smernice za ureditev družbe in sploh vseh družabnih vprašanj.

II.

Ne bo odveč, če si te temelje današnjega družabnega reda nekoliko ogledamo in pri tem pomislimo, kakšno bi bilo družabno življenje, ako bi te temelje do tal podrli in jih nadomestili z novimi.

Naši temelji stoje in morajo stati na krepki, granitni podlagi — na *Kristusovem nauku, na njegovih zapovedih in na zapovedih njegove Cerkve*. O tem za nas ni debate. Le na tej podlagi moremo graditi stavbo našega zemskega življenja. Kajti vse zemsko življenje je pot do enega cilja — do Boga. Tudi družabno in gospodarsko življenje je en kos te poti in zato mora biti tako zgrajeno in urejeno, da nas zanesljivo pripelje do cilja.

Te podlage ne priznata in jo z vsemi silami rušita — *socializem in liberalizem*. Iz tega razloga sta ta dva sistema, ki sta si tudi nadela nalogo urediti človeško družbo, v osnovi zmotna in ne moreta priti za nas v poštev, kljub temu, da je v teh sistemih mnogo resnice, *ki sta jo pa prevzela iz krščanstva*. Žal, da sta ti naziranj zapeljali v zmoto tudi mnogo kristjanov, ki so pod vplivom teh kri- vih naukov prišli do prepričanja, da je vera »zasebna stvar« in da se vera in Cerkev v družabna in gospodarska vprašanja nima prav nič vmešavati.

Za nas pa ostane krščanstvo podlaga, ki je ne smemo niti za las spremeniti in premakniti, in celotna nova družba mora stati edino na tej podlagi.

III.

Pač pa je mogoča debata naslednjih, tako zvanih socioloških in gospodarskih temeljih današnje družbe.

Današnja družba je zasnovana na demokratičnih načelih *osebne svobode in enakopravnosti vseh ljudi brez razlike spola in rodu*. Po tem se najbolj razlikuje od starega, na suženjstvu slonečega, poganskega in od srednjeveškega fevdalnega družabnega reda, ko ljudje načelno, po zakonu niso imeli enakih pravic. Danes ima vsak, pa naj bo izobražen ali preprost, bogat ali siromašen, gospod ali kmet, obrtnik ali delavec, enake politične in vobče enake družabne pravice in dolžnosti.

V debati pa pomislimo na sledeče: Kdo je dal človeštvu svobodo in enakopravnost? Ali ne Kristus s svojim naukom, da je on naš Oče in da smo vsi ljudje bratje med seboj, da smo vsi brez izjeme ustvarjeni po božji podobi in da je božje kraljestvo namenjeno vsakemu

brez izjeme, da le izpolnjuje zapovedi. Sicer je ta nauk le počasi prodiral med človeštvo in so ljudje često nanj pozabili. Vendar je končno zmagal.

In ko danes obnavljamo družabni red, ali naj ta temelj podremo in ga nadomestimo z novim: z nesvobodo in pravim suženjstvom, kakor to priporoča in v resnici izvaja boljševizem s svojim kolektivizmom?

Vemo, da pomeni danes svoboda »vseh« mnogokrat nesvobodo mnogih. Prav posebno velja to za industrijsko delavstvo, ki je danes kljub svoboščinam, ki so priznane z zakoni, v resnici mnogokrat popolnoma nesvobodno.

Iz
južnih
krajev
naše
države.

Iz tega spoznamo, da je treba — nedvomno pravilno — načelo svobode in enakopravnosti izvajati na ta način, da bodo *vsi resnično svobodni* in da bo zato tista svoboda, ki naj bi bila le sredstvo za svobodno izkoriščanje, zelo in zelo omejena. Od svobode ne sme biti nihče oškodovan.

Ta svoboda obstaja pred vsem v osebni svobodi, v svobodi pričanja in vesti, v svobodi gibanja in združevanja itd.

IV.

Demokracijski načeli svobode in enakopravnosti vseh ljudi tvorita torej tisti sociološki temelj, na katerem je zgrajena moderna družabna organizacija in na katerem naj se gradi tudi nov družabni red. Seveda je to le ena vrsta temeljev moderne družbe. Poleg teh

obstajajo še gospodarski temelji družabnega življenja in ti so danes *svoboda v izberi dela in konzuma ter zasebna lastnina*.

Niso daleč za nami časi, ko svoboda v izberi dela ni bila dovoljena. Razne šole in razni poklici so bili pridržani le za gotove izbrane osebe. Za časa graščakov so morali dobiti kmetski sinovi dovoljenje od svojih gospodarjev, da si smejo izbrati drug poklic kot pa ga je imel njihov oče.

Podobne razmere vladajo danes samo v Rusiji, kjer so šole in boljši poklici pridržani le za člane komunistične stranke, ostalo ljudstvo pa sme opravljati le navadna nekvalificirana dela v industriji, obrti ter na polju. V Rusiji so ukinili tudi svobodo konzuma t. j. ljudem so prepovedali porabljati svoje dohodke na način, kot to njim prija, ampak jih silijo jesti v skupnih kuhinjah in menzah, kupovati v trgovinah le tisto hrano, za katero imajo nakaznice, spati v skupnih ležiščih, zabavati se na skupnih zabaviščih i. t. d. z eno besedo: delati in živeti po diktatu, po zapovedi, kot se to vrši po vojašnicah.

Res je, da zaradi popolne svobode v izberi dela in konzuma pride do nevšečnih posledic: da je za nekatere poklice preveč kandidatov, za druge premalo, da porabljajo ljudje prenekatero svoje dohodke za nepotrebne stvari, na starost pa nič ne mislijo i. t. d. Zato je prav, da se ta svoboda omeji po vsakokratni potrebi. Toda zavreči to svobodo se pravi napraviti ljudi za čredo, ki nima ne razuma, ne svobodne volje.

V.

In slednjič je tudi *zasebna lastnina* eden izmed temeljev današnjega družabnega reda. Ali jo bomo postavili tudi za temelj novemu družabnemu redu?

O zasebni lastnini se danes zelo veliko govori. Kapitalizem, ki je dete liberalizma, zahteva neomejeno zasebno lastnino; kolektivism, ki so ga prevzeli v svoj program boljševiki in komunisti, pa zahteva popolno odpravo zasebne lastnine. Zmernejša struja med temi zahteva odpravo zasebne lastnine le na produkcijskih sredstvih (to so: tovarne, rudniki, zemlja i. dr.).

Stališče nas kristjanov in sploh vseh svobodoljubnih in pametnih ljudi pa more biti edinole tako:

Če hočemo biti resnično svobodni v izberi dela, potem je nujno potrebno, da imamo sredstva (zemljišče, sirovine, orodje i. t. d.), kjer bomo lahko svojo delovno silo plodonosno zaposlili ter razvili svoje sposobnosti. Svoboden je le tisti, ki ni prisiljen zgrabiti za

vsako delo in vsak zaslužek, ki mu ga nudijo drugi ljudje, ampak more vsaj v nekih naravnih mejah svobodno izbirati, kaj in koliko bo delal. Res je, da danes večina ljudi radi nepravilne razdelitve in rabe zasebne lastnine ne uživa te svobode. Toda s tem ni rečeno, da zasebna lastnina ni dobra. Krivice in nepravilnosti, ki se danes dogajajo, je treba odpraviti, *zasebno lastnino je treba po zahtevah socialne blaginje razmejiti in omejiti* (Glej Quadragesimo anno 48. odstavek).

Tudi svoboda v izberi konzuma je nujno združena z zasebno lastnino, kajti svobodno morem porabljeni le to, kar je moja lastnina. Mnogo je danes ljudi, ki svobodno uporabljajo tudi tisto, kar ni njihova lastnina. To je treba seveda v novem družabnem redu preprečiti.

Ne bomo dalje navajali razlogov za zasebno lastnino. Poglejmo le še, kaj pravi o lastnini papež Pij XI. v svoji znameniti okrožnici Quadragesimo anno. Papež priznava zasebno lastnino, pravi pa, da ima lastnina individualen in socialen značaj. Stvarnik je dal ljudem pravico zasebne lastnine radi tega, da bi mogli *poedinci* poskrbeti zase in za družino, a tudi radi tega, da bi z njeno pomočjo dobrine, ki jih je Bog namenil *vsej človeški družini*, temu namenu res služile (odstavek 45). Dalje pravi papež, da mora služiti zasebna lastnina obči blaginji in da ima država pravico spraviti lastninsko pravico v sklad z zahtevami skupne blaginje.

SKLEP

Mi hočemo graditi nov družabni red na dosedanjih temeljih, ki so: osebna svoboda in enakopravnost, svoboda v izberi dela in konzuma ter zasebna lastnina. Hočemo in zahtevamo pa, da dobijo ta načela tako obliko in se tako uredijo in omejijo, da ne bo samo posameznikom dobro, ampak da bo vladala splošna socialna blaginja.

NOVA PESEM

Časi so čudni, prečudni:
naši pogledi so trudni
na njih obviseli
in vsi smo ob njih onemeli.

Spomine sladke smo zagrebli v jamo,
drug drugega več ne poznamo,
dih smrti veje preko nas
v ta grozno razrvani čas. —

Bratje! Kaj nam res je umreti?
Nikomur več ne ljubi se živeti?
Na noge! Krepko se uprimo
in na temeljih trdnih nov svet zgradimo!

Vane Betkin.

ZAKAJ OFENZIVA?

Iz učbenika čeških ofenzorjev

V knjigi polkovnika Yorcka Wartenburškega »Napoleon kot vojskovodja« beremo na strani 76: » . . . po osnovnem pravilu vojne umetnosti bo poražen tisti, ki ostaja za okopi.« In je to povsem resnično. Zgodovina vojn to potrjuje. Tudi v svetovni vojni se je to pokazalo. Vojaštvo, ki je ostalo v zakopih, se je čez čas polenilo, demoraliziralo, disciplina se je pričela razkrajati, širila se je golazen, pa so pritisnile bolezni in tako je sovražnik imel delo zelo olajšano. Dober poveljnik je od časa do časa ukazal: »Ven iz zakopov, v boj!« V borbi se disciplina zopet poostri, razkroj se prepreči, goje se viteške čednosti.

Kakor je v vojski, tako je tudi v življenju vsakega gibanja. Kdor ostaja le v zakopih, to je, kdor se ne odloči za napad, sploh ne more nikdar ničesar doseči, nikdar ne more zmagati. Sicer je zelo udobno ostati le v obrambi in ne odločiti se za napad, toda povsem nesmotreno. Tako gibanje ni nikako »gibanje«, ampak »gnitje«, ki polagoma razkroji sile borcev, prinaša nediscipliniranost in lagodnost v njihove vrste in jih polagoma vse uspava.

Zato hočemo člani Lige ofenzorjev biti resnični ofensores fidei, to je, bojevniki za vero, mi hočemo ven iz zakopov, mi hočemo boja za našo sveto stvar. V boju se krepimo, rastemo, v boju dosežemo zmago ideje, za naš narod tako važne. Nihče nas s počasnostjo ne bo uspaval, ne bo nas zmedla nepravilnost in borba proti nam niti iz lastnih vrst, od našega cilja — ofenzive — nas ne odvrne ne neprijateljstvo, ne obrekovanje, ne napadi. Vojaki smo na fronti katoliške ofenzive in kot taki pokažimo našemu narodu resnicó, ki nam bo opora za vse bodoče čase. Zato na fronto katoliške ofenzive!

IN KLJUB VSEMU

LJUBI SVOJO KMEČKO GRUDO!

Dr. Ivan Ahčin

Kmečki stan je premalo »obrajtan«, pravijo naši očanci. In prav imajo. Po tem, da je največ kmčkega prebivalstva v državi in da je kmet res pravi steber države, ki s svojimi davki vzdržuje največ državnega gospodarstva, s svojimi pridelki pa brani vse druge sta-

nove, je popolnoma res, da je kmečki stan gotovo veliko premalo upoštevan v javnosti. Vsa državna zakonodaja bi se morala ozirati v prvi vrsti na kmeta in gledati, kako bo kmetu pomagala, saj, če kmet dobro stoji in ima denar, ga imajo tudi drugi stanovi.

Toda o tem morda drugič več. Danes se vprašajmo nekaj drugega: ali pa ni morda kmet sam kriv, da ni bolj upoštevan njegov stan? Gotovo ni mogoče tega vprašanja čisto zanikati. Le poglejmo, koliko stanovske zavesti imajo drugi stanovi, kakor meščanstvo, zlasti pa delavstvo. Velika večina delavstva je stanovsko zelo zavedna. To se kaže že v njihovih varstvenih in bojnih organizacijah, na katere so ponosni. Iz vzajemnosti do drugih delavskih tovarišev plačuje vsak delavec od svoje, pa čeprav male plače tedensko prispevek v skupno blagajno, da imajo za slučaj izporov ali stavk. Vsi nastopajo za slehernega svojega tovariša in vsak se čuti s celo delavsko množico eno, kot njen bistven sestavni del. Mnoge organizacije mesece in mesece podpirajo s prispevki zaposlenih delavcev tiste tovariše, ki so brez zaslužka ostali na cesti.

Takšna stanovska zavest je hvalevredna, saj je delavstvu v borbi s premočnim kapitalizmom največ pomagala, da si je izvojevalo veliko stanovskih pravic in da je postalo od slehernega uvaževan družabni činitelj.

Saj malo te stanovske zavesti bi moral imeti tudi kmet, pa bi se tudi njegov položaj kmalu izboljšal. A kaj vidimo? Človeka srce boli, ko vidi zlasti kmečko mladino, kako malo ima smisla za kmečke interese, kako malo ima kmečkega stanovskega ponosa in kako rahlo je navezana na domačo kmečko grudo, ki je prepojena z znojem njenih prednikov in ki jo je stoletja morda z vsem trudom a tudi z vso ljubeznijo obdelovala in obračala žuljava roka njenih očetov. Nekdaj je bila poglobitna vaba kmečke mladine tujina, predvsem zlata Amerika. Ogromne množice so se tjakaj izseljevale leto za letom, doma pa so samevala opuščena polja in žalostni kmečki domovi. Res je, mnogi so si pomagali z ameriškimimi dolarji in tudi domačim v domovini so pomagali na noge. Toda vprašajte jih, za kako ceno! Marsikdo je potem, ko se je povrnil, rekel: Ako bi doma tako garal in trpel, bi mi še v Ameriko ne bilo treba hoditi. Tisoče so nam požrle ameriške tovarne in rudokopi, da so brez sledu izginili. Tisoči so celo poleteli, ko so v Ameriki bila leta blagostanja, žalostno končavali na cestah in ginili, kakor brezdušna žival.

Zopet drugi tisoči so se vrnil domov, toda izmozgani, izgarani do duše in mnogi so prihajali le še umirat. Nekaj let čezmernega trpljenja jim je izpilo življenjski sok, ko bi doma na svoji zemlji sicer skromno, a desetletja še lahko v zdravju živeli. Toda, če je kljub tolikim krvnim žrtvam slovenska zemlja od ameriškega izseljenišva imela vsaj nekaj gospodarske koristi, kaj naj rečemo o sedanjem našem izseljeništvu v Franciji, Belgiji, Nemčiji, Južni Ameriki . . . Pisec teh vrstic je sam obiskal mnogo slovenskih naselbin v tujini. Nešteto je med njimi mož in fantov, ki so doma prodali lepo zemljišče, češ, saj nič ne nese, pa so šli v francoske rudokope, o katerih so sanjali, da jim ponujajo smehljajočo srečo. Da bi jih sedaj videli! Večina je do kraja izgaranih revežev. Tujec jih izrabi do zadnje srage, tridesetletni možje izgledajo večkrat kakor starci. Poleg tega plača nikakor ne odgovarja napornemu delu. Mirno se lahko reče, da bi se jih več kot polovica danes vrnila v domovino, ko bi le imela s čim. Mnogi so zadolženi do vratu in prav redki so, ki so si nekaj krajcarjev prihranili. Na splošno pa se lahko reče, da od sodobne naše emigracije v tujini naš narod nima prav nikakega dobička, pač pa veliko gospodarsko in moralno škodo. Ker še mnogo slabše, kakor v Franciji, se godi našim ljudem v Južni Ameriki, kjer večina niti ni zaposlena v industriji, temveč kot sezonski delavci na obširnih plantažah, kjer je kljub napornemu delu le majhen zaslužek.

Radi slabih gospodarskih razmer po vsem svetu zadnja leta ne sili naša kmečka mladina toliko v inozemstvo, kamor največkrat radi izselitvenih omejitev tudi ne more. Pač pa so mesta in večji industrijski kraji v domovini postali njena stalna vaba in izkušnja. Življenje v mestu izvabi leto za letom na tisoče kmečke mladine od obdelovanja zemlje. Tako lepo si vse naprej naslika! Redno, ne predolgo, kvečjemu osemurno dnevno delo s primernim zaslužkom, ki mu bo omogočil ustanovitev družine, mogoče v nekaj letih že lasten dom . . . Potem pa proste nedelje, prosti večeri, kino, predstave, razvito družabno življenje . . . Žena bo kuhala s plinom, elektriko, imela bo vodovod v stanovanju itd. Same lepe, mladostne sanje!

Res je, da je tehnika zelo olajšala življenje v mestu in zlasti ženi prihranila mnogo gospodinjskih neprijetnosti. Toda velikokrat ostane še vedno ena in sicer glavna težava, da namreč ni kaj deti v lonec. Prebivalstvo z dežele vedno bolj pritiska v mesta in če tudi ne bi bilo obstoječe gospodarske krize, bi bilo nemogoče, da bi toliko ljudi dobilo zaposlitve in zaslužka. Celó v industriji in tudi v drugih prido-

bitnih panogah je jako nestalno, vse polno ljudi je na cesti brez vseh dohodkov. Ker je tolikšna ponudba delovnih sil, zato podjetniki tudi vedno bolj pritiskajo plače navzdol. Celo tisti, ki so polno zaposleni, težko izhajajo. Potem pa tudi ne smemo prezreti, da je delo v tovarnah največkrat nevarno zdravju, pa tudi duševnemu življenju škodljivo.

Enolična vsakdanjost tovarniškega dela ubija telo in dušo. To še približno ni isto, kakor kmečko življenje v svobodni naravi, ki človeka v vsakem letnem času od jutra do noči spremlja s posebnimi čari in krasi. Ali more biti kaj bolj srce dvigajočega, kakor je pomlad s svojim vonjivim cvetjem, poletje s čudovitimi jutri, ko vse stvarstvo kakor zamaknjeno moli Stvarnika, ali pa sončni zahodi jeseni, ko je vse oblito s samim čistim zlatom večerne zarje. Res je kmečko delo težavno, toda polno je sprememb in raznolikosti in človek je neprestano v najtesnejšem stiku z naravo. Kmet živi z naravo, zasleduje od trenutka do trenutka njeno čudežno stvariteljno silo in to ga približuje in tesnejše združuje s samim Stvarnikom. Tudi to je resnica, da so dandanes davčne dajatve, ki jih mora kmet odrajavati, vse pretežke in prehude in da jih mnogi skoraj ne zmagujejo več. Stvar pametne in uvidevne zakonodaje je, da s potrebnimi ukrepi čim preje temu kvarnemu in za državo škodljivemu stanju odpomore. Toda v normalnih razmerah je vedno veljalo pravilo, da zemlja kmeta preživi. Mora jo pa seveda ljubiti, kajti ako kje, velja tu pogovor: ljubezen za ljubezen.

Po nekaterih moderno in napredno urejenih državah imajo že ljudsko šolstvo tako urejeno, da kmečkega otroka že od mladih nog navajajo k veselju in ljubezni do domače kmečke grude. Šolstvo imajo namreč diferencirano: drugačen tip za delavskega, drugačen za meščanskega in poseben sistem za kmečkega otroka. Pri nas imamo žal enotno ljudsko šolo, ki se nič ne ozira na bodoči poklic otroka. To je gotovo velika pomanjkljivost, ki jo bo prej ali slej nujno treba odpraviti. Vse dotlej je pa treba, da naša društva, naši listi in časopisi, posebno pa še kmetski koledarji in knjige, ki so kmetu namenjene, bude in vzgajajo v kmetu stanovsko zavest. Pred vsem je treba kmetu več stanovske izobrazbe. Sedaj je tako, da kmečki fant, ako le malo povoha knjige, že misli, da za njega ni več kmečko delo. Naenkrat se čuti poklicanega za vse mogoče stvari, le da bi zemljo obdeloval, za to je postal pregosposki. Prav zato tudi vidimo, da je razmeroma majhen odstotek tistih, ki so končali

kake kmetiške šole ali pa čeprav le kake gospodarske ali združne tečaje, ki bi še hoteli delati na gruntu. To je popolnoma napačna miselnost, ki kaže na docela zmotno pojmovanje kmetskega poklica. Prav kmet danes rabi veliko izobrazbe, ker bo obstal in napredoval samo umen, izobražen kmetovalec. S tem pa, da se najbolj nadarjena kmetska mladina odteguje zemlji, se stanje našega kmetijstva še dolgo ne bo izboljšalo. Žal je velik del naše kmečke mladine okužen z miselnostjo svetopisemskega izgubljenega sina: iti po svetu, se zabavati in kolikor mogoče malo ali nič delati. Vsi ti pa vidijo samo začetek, ne pomislijo pa na konec.

Vse naše življenje je dandanes že strašno izumetničeno, podvrženo neprestanemu hrupu, blazni hitrici, kar ima za posledico, da srečujete v življenju vedno več razdraženih, živčno ubitih, praznih ljudi. Mnogi pametni kličejo modernemu človeku nazaj v naravo, ki te edina more še pozdraviti. Kmetu tega klica ni potreba. Miren tek časa, kakor ga kaže narava, mu ohranja dušno in telesno zdravje. Zato naj se le nikar ne da okužiti od slepivega delavskega ali meščanskega življenja. Naj ne pozabi, da ima vsak stan in poklic svoje težave, pa čeprav jih na zunaj ne razkazuje. Zvestoba svojemu stanu pa je vedno bogato nagrajena od same matere narave, pa tudi od Stvarnika, ki je po svoji stvariteljni volji hotel različnost stanov, med katerimi je kot prvega in najstarejšega blagoslovil kmetski stan.

KOMSOMOL

Francè Pernišek

Satan se bori proti Kristusovemu kraljestvu na zemlji z vso silo. Prav v teh časih pa je pokazal svoje sile v toliki meri, kot še ne doslej. Človeško družbo razdvaja in hoče postaviti človeka proti človeku kot volka. Da bo njegovo delo zanesljivo, je pod krinko boljše vizma udaril po družini, jo razbil in nadomestil z ustanovo, ki jo je mogel iznajti samo on. Pa s tem še ni končal. On hoče, da njegovo delo ostane, se širi in zmaga. Zato se je vrgel na mladino, ki je tudi njegov up.

»Od vzgoje mladine je odvisna bodočnost komunizma«, je pisal »Inprekor«, glasilo komunistične internacionale iz l. 1925. In Zinovjev, nekdanji komunistični prvak, je rekel: »Mladina je najvažnejši faktor, ki bo v našo korist odločila svetovno revolucijo.«

Komunistična internacionala se torej zaveda, kako važna je propaganda med mladino. Zato je 1922 ustanovila »Komunističeski Sojus Molodjoi« ali Komsomol; mi bi rekli »Komunistično zvezo mladine«. Ta zveza razvija veliko delavnost v Rusiji, pa tudi v inozemstvu. V Rusiji je danes organiziranih 2.000.000 komsomolcev. Komsomol je torej komunistična mladinska internacionala. V inozemstvu je organizacija razširjena pod različnimi imeni in se zlasti širi med delavsko in srednješolsko mladino.

Kjer se ne more ustanoviti društvo, tam se ustanovi list, kjer pa so listi nemogoči, ker so zabranjeni, tam je treba na vsak način širiti komunistično »moralo« to je anti-moralo, s knjigami, brošurami in letaki. V Rumuniji izhaja list »Mladi komunist.« V njem moremo čitati, kako se uredništvo hvali, da kljub strogim prepovedim komsomolci uspevajo in »povsod se snujejo tajne celice.«

Namen komsomola je, da iz mladine vzgoji naraščaj z novim mišljenjem, ki mrzi obstoječi družabni red in moralo prosvitljenih narodov, izrabiti mladinski zanos in navdušenje za komunistično propagando.

»Mladina je bodočnost komunizma. Žal pa se je popom ponekod posrečilo zrušiti pionirske celice; znani so slučaji, da so popi tajno obdelovali mladino, otroke učili sv. pismo in verske pesmi in celo ustanovili protiorganizacije. *Delo za uničenje vere med otroki in mladostniki je torej ena izmed najvažnejših dolžnosti brezbožne celice.* Šola, čitalnica in učiteljstvo naj se vpreže v to delo. Povsod je treba ustanoviti in vzgojiti skupine mladih brezbožnikov, v teh celicah se morajo otroci pod vodstvom članov aktivno proti veri udeleževati. Vse poskuse popov, da bi spravili mladino pod svoj vpliv, je treba preprečiti.«

Ta odstavek iz njihovega programa razodeva njihovo mišljenje o veri in Cerkvi. Pa to še ni vse. Izpovedujejo načela, nad katerimi se zgrozi ne le kristjan, temveč vsak človek, ki ima količkaj poštenja v sebi.

Ljenin je rekel: »Moralno je vse to, kar koristi komunistični stranki.«

Komsomolce uče: Biblija pravi »Ne kradi«, a ti se moraš držati Ljeninovega reka: »Ukradi, kar je ukradenega.«

Komunistka Zinovljeva izjavlja: »Ljubezen do staršev je vedno škodljiva ljubezen in otrok vzgojen v družini je protisocialen. Dru-

žino je treba nadomestiti s komunistično stranko, da se uniči škodljiva ljubezen do staršev, ki vzgaja otroke v sebičneže.«

Ruski prosvetni minister Lunačarski kliče:

»Dol z ljubeznijo do bližnjega. Nam je treba sovraštva.«

Ljudje, ki tako pojmujejo ljubezen do staršev, ki se na tak način protivijo največji in prvi zapovedi krščanske ljubezni, imajo strahotno naziranje tudi o spolnem vprašanju. Komunistka Imidovičeva je takole pisala v »Pravdi«, glavnem listu komunistične ruske vlade v številki z dne 14. 3. 1925.:

»Vsak mladi komunist, student, delavec itd. je prepričan, da more in mora zadovoljiti svoj spolni nagon. To načelo je nekaj, o čemer ni razgovora. Spolna vzdržnost je osmešena kot buržujski predsodek. — Vsaka komunistka, dekle, studentka, delavka, srednješolka, na katero pade oko enega od teh mladeničev, se mu mora udati, sicer jo osmešijo kot buržujko, ki ni vredna, da nosi ime komunistke.«

Zakaj vse to?

Kominternna (komunistična organizacija) naj sama odgovarja. Zato, ker:

1. Spolna razbrzdanost ruši buržujsko moralo. 2 Komunizem neizkušeni mladini kaže v prijetni luči. 3. Ruši družino, ki je komunistom protisocialna ustanova.

Kakšen je uspeh in kakšne so posledice?

Posledice so vidne prav povsod, v vseh državah, tudi pri nas. V vsej polnosti pa vidimo posledice v Rusiji. Tamkaj se je radi skrajno neugodnih socialnih in gospodarskih razmer razvil pojav »huliganstva«. To je posebna vrsta otrok brez doma in vzgoje. Rusi jim pravijo »brezprizorni«. Ti otroci se potikajo okrog v velikih tolpah. Raztrgani, napol nagi, lačni, umazani in ušivi, polni nalezljivih bolezni, se potepajo, kradejo, prenočujejo v kanalih, v pepelu in umirajo od lakote in nesnage. Ker pa so nas sodrugi že okrcali, češ da pišemo pamflete in pretiravamo, čitajmo, kaj o tem pravijo in pišejo komunisti.

Lunačarski piše: »Prisiljeni smo zapreti 20% šol. Nikdo ne verjame, da se more v njih kdo kaj naučiti, tako so bedne.« (»Izvestia« No 252)

In v istem listu piše (26. 10. 1925.): »Naši učitelji in učiteljice se prostituirajo ali pa se ubijajo. Drugi beže in nam je nemogoče jih nadomestiti.«

Leninova žena je pisala v »Pravdi« (No 41): »Mi imamo 7 milijonov zapuščenih otrok, v kolikor je to uradno ugotovljeno. V naših zavetiščih pa jih nimamo več nego 80.000. Koliko drugih se potepa po Rusiji!«

Žena vodilnega komunista Kaljinina je 20. 5. 1925 zapisala v Pravdi: »Huliganstvo se ni zmanjšalo. Nemogoče si je osvojiti to, kar nekateri predlagajo, da bi vse te otroke zaprli v koncentracijska taborišča.«

Boljševiški list »Psihijatrija in Neurologija« piše: »Zločinstvo med otroci v Petrogradu je danes desetkrat večje kot pred vojno«, in neka okrožnica pravosodnega komisarja priznava: »Lahko se trdi, da je razvoj zločinstva med otroci strašen. Razbojništvo se je med otroci na široko razmahnilo.«

Taki so sadovi komunistične mladinske vzgoje. Obetajo se pa tudi nam in od nas je odvisno, če bodo in v koliko bodo komunistični poizkusi uspeli.

Oklenimo se socialnega nauka katoliške Cerkve, vzdramimo se, iz zaspanosti, študirajmo socialno vprašanje stalno in po načrtu. Pod vodstvom papeža preidimo v ofenzivo proti boljševizmu. Ne pozabimo pa predvsem na molitev in žrtvovanje.

BOGA SI POZABIL

Ton Vin

Tiste dni si se zjutraj prekrizal. Prve misli si Jezusu in Mariji dal
— kaj je danes Tvoja prva misel?

Gospodove dni si praznoval, zdaj komaj do Cerkve prideš, k obhajilni mizi Te ni več!

Dnevni obračun si Bogu polagal, te dni legaš kakor živina, z umazano mislijo!

Žal mi je, da si pozabil Boga, v branju in besedi, v dejanju in misli.

Hudó je, da si pota k Bogu zgrešil. Ali ne verjameš, da je družina in otrok zanesljiva pot k Bogu?

ČLOVEKA SI POZABIL —

Tako malo je srca za lačnega, žejnega, nagega —

Tako redka dobra beseda za zapuščenega, obupanega, zgubljenega —

Tako malo dobre volje za brezposelnega, mladega —

Tako redke žrtve in odpovedi kljub dvojnimi, trojnimi službam —
Zakrij si oči, da se kljub temu v svoji vesti šteješ za pravičnega,
katoliškega!

BOGA SI POZABIL, ZATO SI ČLOVEKA POZABIL —

Nič ni v življenju enoličnega. Kjer je vera, more biti versko življenje. Kjer poštenost, ne sme biti krivice. Kjer ljubezen, ni krize. Ni katolicizma, ki ne tvega borbe s svetovnim neredom in si ne upa ustvariti novega družabnega reda — sicer je to lažikatolicizem (Green). Ni vzgoje, kakor katoliška —

Ni družabnosti brez Kristusove postave —

Ni znanosti radi znanosti in umetnosti radi umetnosti, ni resnice, ki bi služila laži, ne lepote, ki bi stregla grdobiji.

ČLOVEKA SI POZABIL, ZATO SI BOGA POZABIL —

Kdor bližnjega ljubi, ta Boga ljubi —

Kdor bližnjega sovraži, Boga sovraži —

Kdor bližnjemu krivico dela, jo Bogu dela —

Kdor bližnjemu dobro ime jemlje, ga Bogu jemlje —

Kdor je bližnjemu v oporo, je Bogu v oporo —

Kdor je bližnjemu v ponos, je Bogu v ponos —

Milost božja — ali je resnično vse to?

Povej nam Janez Pregelj, kako je v knjigi?

»Kdor prav ljubi, moli. Zakaj ta molitev prav nič sama zase ne ve! Kdor pa moliti prav ne more in ne zna, tudi svojega bližnjega ljubil ne bo!«

Povej nam Avrelij Avguštin, kako si doumel?

»Iskal bom Boga, da najdem srečno življenje. Kdo bi vzdržal, ako Bog ne pomaga; kdó bó močan, ako Bog ne dá? Ni božja božja volja, da bi ljubili samo Boga, ampak tudi svojega bližnjega. Za vse je umrl Kristus, da bi vsi živeli. Bodi Ti Gospod, naša slava; daj da se zavoljo Tebe med seboj ljubimo!«

Povej nam še Ti, Janez Evangelist, kako Te je Jezus učil?

Ako se med seboj ljubimo, je Bog v nas! Nobeden ni iz Boga, kdor ne dela pravice in ne ljubi svojega brata! Ako praviš, da ljubiš Boga, svojega brata pa sovražiš, si lažnik. Kdor namreč ne ljubi svojega brata, ki ga vidi, kako more ljubiti Boga,

ki ga ni videl? Kdor Boga ljubi, ljubi vse, kar Bog ljubi, torej tudi bližnjega, ki je ustvarjen po božji podobi. (1. Janez 3, 1.).

Potrdi nam vse to, sveto pismo: Gospod:

ljubi Boga — to je prva zapoved. Druga pa je tej enaka: ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe.

KATOLIČANI PO DRUGIH DEŽELAH

V Vatikanskem mestu se nahaja japonska delegacija, ki vodi razgovore za sklenitev konkordata med Japonsko in Sveto Stolico.

V Južnem Walesu ne obiskujejo katoličani ni enega gledališča, kjer se uprizarjajo nemoralni filmi.

Musolini in sv. pismo. Musolini je izdal sledečo naredbo: »Vsi profesorji in učitelji morajo čitati sv. pismo nove zaveze, oni morajo božjo knjigo razlagati tudi mladini in paziti, da se nauče na pamet najlepše odstavke. Ta knjiga ne sme manjkati niti v eni šolski knjižnici, kajti skozi vsa stoletja je še vedno nova. To je najboljša knjiga izmed vseh knjig, ker je od Boga. Narodna vlada želi s tem osvojiti mladino in po njej dušo italijanskega naroda, da najde zanesljivo pot, po kateri bo vodil domovino k najvzvišenejši veličini.«

Na Poljskem so ustanovili društvo katoliških zdravnikov. Pristopilo je veliko zdravnikov iz vse Poljske. Društvo ima namen, da širi katoliška načela tudi na področju medicine in da rešuje socialne probleme.

V Mehiki je narodna stranka vzela v svoj program tudi točko — za versko svobodo. Stranka se bo borila, da se Cerkvi vrnejo vse pravice in popolna svoboda delovanja.

V Franciji imajo katoličani 12 tisoč vzgojnih zavodov z 38 tisoč profesorji in učitelji in preko en milijon gojencev. Za vzdrževanje žrtvujejo letno 750 milijonov frankov.

Ko so nekateri framasoni hoteli, da vlada ukine vse privatne šole, so se katoli-

čani nameri odločno zoperstavili in statistično dokazali, kako breme država s tem prevzame.

Amerika »Liga dostojnosti«, ki deluje v Združenih državah Severne Amerike šteje danes že nad milijon članov. V glavnem se bavi proti nemoralnim in nesocialnim filmom.

Propaganda je uspešna, ker ljudje ne zahajajo več v kina, kjer se vrte nespodobni filmi. Zato so morali zapreti že 150 kinogledališč. To je izzvalo pravcato vojsko med katoliškimi škofi in lastniki kino podjetij. Na strani katoličanov so tudi judje in protestanti.

V Nemčiji so v zadnjih revolucionarnih dneh in to od 30. 6. do 2. 7. 34. padli na braniku sv. vere in Cerkve: vodja katoliške mladine Dr. Vladimir Probst, vodja Katoliške akcije dr. E. Klausner in vodja katoliških društev Friderik Beck.

V Parizu so ustanovili društvo katoliških inženerjev. Člani se pridno udeležujejo sv. maše, učijo delavske otroke katekizma, širijo katoliški tisk, vsak prvi četrtek v mesecu pa gredo k skupnemu sv. obhajilu.

V Španiji se je vršil v Madridu veličastni kongres zveze katoliške mladine. Kongresa se je udeležilo preko 50.000 mladine. Napravili so važne sklepe za pobijanje protiverske borbe.

V Rimu se je sešlo mnogo katoliških novinarjev, da se posvetujejo o možnosti, kako ustanoviti v Rimu Zvezo katoliškega tiska. Kongres je bil sklican na pobudo vatikanskega lista »Osservatore Romano« Papež je to akcijo toplo pozdravil in dal na razpolago svojo vilo Castel Gandolfo, da se v njej vrši kongres.

Španski katoličan Minguel Augual-Augela-Ras je daroval veliko vsoto denarja, da se osnuje fond iz katerega bodo vsako leto izplačevali nagrade najboljšim španskim časopisom. Nagrada, ki jo bodo vsako leto izplačali znaša trideset tisoč peset ali okoli 200.000 Din.

Na Francoskem v Lilleu je pričel izhajati list, ki se imenuje »Svetovna mladina«. (Jenesse du monde)! Ima namen zblížati katoliško mladino celega sveta in vseh poklicev. List je opremljen s stanovskimi rubrikami.

V Nemčiji in sicer v Paderbonu je tamošnji katoliški nadškof pozval v pastirskem pismu katoliške kmete in meščane svoje škofije, naj v času šolskih počitnic vzamejo k sebi otroke siromašnih družin,

ker so potrebni počitka in svežega zraka. Naj deca v njihovih družinah prijetno prebije šolske počitnice, naj pa tudi vsak dan vrši svoje krščanske dolžnosti, ker le tedaj bodo počitnice resnično koristile duši in telesu.

Poljska. Katoliško gibanje se na Poljskem močno širi posebno med mladino. Katoliške mladinske organizacije imajo nad 100 tisoč članov in lepo delajo za prepod svoje domovine v Kristusu Kralju.

Cestni pometachi pri sv. Očetu. V posebnih avdijenci je svč Oče sprejel vse pometache rimskih ulic. Pri tej priliki je imel nagovor in rekel da je vsako delo častno, tudi njihovo. Na koncu jim je podelil svoj blagoslov.

»KRESU« POROČAJO

IZ ZELENE ŠTAJERSKE.

Pravijo, da je poletni čas čas počitnic. Naj pravi kdor kar hoče, mi tega ne priznamo, nočemo se poleniti, nočemo popustiti. Počitnic kar nič nimamo, vsaka nedelja je zasedena in še ob delavnikih rogovilimo.

V mesecu juniju so fantje iz Poljčan v zvezi z Mariborčani in Jareninci priredili kolesarsko dirko iz Poljčan v Konjice in nazaj; prvenstvo je odnesel Jareninčan. Kakor povsod, se je tudi tukaj morala pritekniti šala, namreč tale: spreten kolesar (dirkač!) se je pridružil skupini Mariborskih dirkačev, pa se je radi nagle vožnje zgubil in prišel na cilj, ko ni bilo že nikjer nobenega dikača več. Iskaje okrog je trčil ob nekoga, ki mu pravijo da je angelček varuh s svetilko preko ramen ob belem dnevu, ta mu je pač razjasnil, da s tekmo ni nič, ker je nekje v Žičah polž svojo hišico na sredo ceste zvrnil in je zato cesta zaprta. Kaj si je hotel ubogi brzec, sam se je vrnil v Maribor, dočim so ostali dirkali kljub toči in dežju preko prevrnjene polževe hišice.

Laporčani so priredili igrokaz »Izgublje-

ni sin« na prostem; je to prvič, da se je »Izgubljeni sin« igral na prostem; v dveh tednih je igravce (vseh je okrog devdeset) dobro izvežbal bogoslovec g. Petančič. Igrali so dobro, le tu in tam smo opazili manjše pomanjkljivosti. Za kmetsko ljudstvo je bilo nekaj res posebnega, da pridejo na pozorišče tudi konji in jahači. Udeležba je bila sijajna; 1300 je bilo gledalcev, tako sodijo Laporčani, pa je tudi verjetno. Ob koncu igre so se med petjem zahvalne pesmi odpravili igralci in gledalci v cerkev k večernicam.

Mariborska skupina F. K. A. je napravila zlet k Sv. Duhu na Ostrem vrhu, čisto na severni meji; bili smo zgoraj prav ta čas, ko je na Dunaju ležal na mrtvaškem odru kancler Dolfuss. Raz nemške šole je visela črna zastava, tudi mi smo se ga spomnili, saj vemo, da je imel dobre načrte in da je padel radi svojih visokih ciljev. — Naša skupina si je osnovala svoj list. »Naš čolnič« se imenuje, pisati ga morajo fantje sami, da se s tem vadijo pisanja.

Fantje od Sv. Križa v Rogaški dekaniji so začeli kopati temelje za spomenik Kristusa Kralja na Donački gori. Ker je na

tem mestu stala pred 200 leti cerkvice sv. Donata, so naleteli na nekoliko temeljnih kamnov in dobro ohranjen tlak. Dne 12. avgusta so napravili štafetni tek od Sv. Križa pa gori na Donačko goro; v 50 minutah je prišla štafeta do cilja, to je, do temeljnega kamna, katerega je nato blagoslovil č. g. upravitelj od Sv. Križa Sunčič Lojze, ki je imel na fante tudi krasen nagovor.

Puščica, ki je šla skozi sto fantovskih rok štafetnega teka, in ki bo vzdana v temeljni kamen, nosi listino z imeni tistih, ki so zamislili ta spomenik, dalje imena vseh darovalcev in nabiralcev. Fantje delajo zastoj, pa z velikim veseljem, da jih je kar lepo gledati. Tudi na kranjske fante se obračamo, pa ne da bi mogoče prišli na Donačko goro na kuluk, to je predaleč, pač pa prosimo, naročite si knjižico »Ob sončnem vzhodu« (Viri veselja); napisal jo je znani pesnik in pisatelj Silvij Sardenko ter jo posvetil temu spomeniku. (O knjižici berite oceno v 5. številki letošnjega »Kresa« na ovitku.) Knjižica stane le Din 5.— in se naroča pri č. g. Sunčič Lojzetu, provizorju Sv. Križ, Rogaska Slatina; dobi se tudi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru in po vseh katoliških knjigarnah. Ker bo ta spomenik pomemben ne samo za domači okoliš, temveč za celo Slovenijo, še več, celo Jugoslavijo, posebno pa za K. A., se obračamo do vseh fantov, posebno do čitateljev Kresa, da si naročijo to knjižico. Zamisel je prišla iz fantovskih vrst, zato jo podprite. Revni so domačini, a s tako požrtvovalnostjo sodelujejo, da darujejo zadnjo paro. Želja pa je, da se edino s pomočjo fantov zgradi ta jubilejni spomenik Kristusa Kralja. Njemu ga zgradimo mi fantje v čast, a nam v ponos, ker to bo tudi dokaz našega dela za vso bodočnost.

Vostner Polde.

RATEČE PRI ŠKOFJI LOKI.

Dragi urednik! S Tvojim pozivom v pismu, naj kaj zapišem v oddelek »Kresu poročajo« si me spravil v veliko zadrego. Začel sem misliti, kaj naj poročam, pa

mi kar ni prišla pametna v glavo. Zato sem čakal in čakal, da sta minula že dva meseca, od kar sem prejel Tvoje pismo. Oprosti moji polževi hitrosti, čakal sem novic, ki bi jih bilo vredno obesiti na veliki zvon, da jih slišijo fantje širom domovine. Zdaj se oglašam ne toliko radi važnih novic, ampak samo radi tega, da tudi drugod vidijo in slišijo, koliko nas je in kaj delamo.

Da fantov tudi naš kraj ne pogreša, to se razume. Dovolj nas je, ne moremo se pa baš pohvaliti z delom na polju K. a. Še zdaj nimamo fantovskega odseka, zato tudi nobenih sestankov, ki bi nas združevali v eno celoto, kjer bi se ogrevali za delo in napredek v K. A. Smo bolj plašni, skrivamo se, manjka nam korajže in dobre volje, da bi pogumno zavihali rokave in prijeli za prepotrebno delo. Morda postanemo sčasoma bolj korajžni in vneti za dobro stvar. K temu bo mnogo pomogel »dramatični odsek«, ki smo ga ustanovili meseca junija. Ta odsek si je nadel nalogo, gojiti lepo in pošteno igro, obenem pa fante z rednimi sestanki družiti v skupno družino. Če bo dovolj razumevanja in dobre volje, bomo lahko mnogo dobrega naredili. Bog daj, da bi dobili dovolj fantov, ki bodo polni zdravega idealizma in ljubezni do verskega življenja in dela na našem odru. Vsaj sami sebi bodimo zvesti. Naš dom z odrom vred mora biti šola, oprta na živo vero. V njem naj se zbira mladina z zdravimi nazori in čistim srcem.

Ne misli pa, dragi urednik, da čisto nič ne delamo. Temu pač ni tako. Res, da smo precej mlačni, pa smo vendar sklenili, da prvo septembersko nedeljo priredimo veliko fantovsko zborovanje za en del Loške dekanije na/Hribcu pri Škofji Loki. Ustanovil se je poseben odbor, ki ima nalogo, da bo ta shod izzvenel v mogočno proslavo Marije in Kristusa Kralja. Kako bo izpadla ta prireditev, katero smo zamislili in tudi vodimo sami brez dušnih pastirjev, bom poročal v prihodnji številki.

Bog živi,

Tvoj Tone.

KNJIGE IN ČASOPISI

CERKEV, BOLJŠEVIZEM IN ZLO.

Knjižnica Katoliške akcije za mladino. — Naša pot III. zvezek. Prispevali: Dr. Alojzij Odar, dr. Alojzij Zupan, dr. Miha Krek, dr. Stanko Žitko.

I. O veljavi papeških okrožnic in cerkvenih odlokov sploh se je pri nas v zadnjih letih že veliko pisalo in razpravljalo, vendar se močno zdi, da so taka razmotrivanja še potrebna.

Autoritativnemu sklicevanju na papeški okrožnici *Rerum novarum* in *Quadragesimo anno* n. pr. se pri nas dan za dnem izognejo s tem, češ da nista nezmotni izjavi, da nista definiciji *ex cathedra*, da ju zato nismo dolžni sprejeti, oziroma da je vsaj debata o njuni veljavi dopustna.

Važno je zato, da vemo, koliko papeške okrožnice vežejo in ali jih je dovoljeno kritizirati.

Cerkev je postavil Kristus. Od svojega božjega ustanovitelja je sprejela nalogo, da čuva zaklad sv. vere, ohranja in uči razodete resnice s pomočjo sv. Duha. Cerkev ima od kakršnekoli svetne oblasti nezavisno pravico in dolžnost, poučevati v evangeljskem nauku vse narode, vsi so pa dolžni po božji določbi, da se tega nauka pravilno nauče in da se oklenejo Cerkve božje.

Kristus je ustanovil Cerkev kot nujno in popolno družbo, torej tako, ki ima vsa sredstva, da more izvrševati svojo nalogo. Zato ima Kristusova Cerkev živo vodstvo, avtoriteto, ki člane na obvezen način vodi.

Cerkev je tudi pravna organizacija, v kateri pristoji načelstvu vodstvena oblast v polnem pomenu te besede; torej s trojno funkcijo socialne oblasti, namreč z zakonodajno, sodno in upravno.

Cerkev ima ukazujočo avtoriteto, kot verska družba pa ima še svojevrstno *učecho avtoriteto*.

Če govorimo torej o cerkvenih odlokih, moramo razlikovati disciplinarne in doktrinalne odloke. Kaj je disciplinarni odlok? Pod tem izrazom umevamo vse to, kar imenujemo v državnem življenju za-

kon, naredbo, ukaz, skratka vsako obvezno določbo zakonitega oblastva.

Cerkveni zakoni so obvezni, vežejo nas v vesti. Hujskajoča javna kritika cerkvenih disciplinarnih odlokov je zločin. Če gre za privatna dela, je prepovedana le taka kritika, ki žali avtorjevo osebo. Kritika oblastvenih odlokov pa je prepovedana, če vzbuja nerazpoloženje. Če kakšen odlok ni na mestu, ima vsak vernik pravico, da sporoči svoje želje cerkvenim organom, tudi najvišjim, *toda privatno in v dostojni obliki*.

Cerkev ima tudi učecho oblast. Cerkvenemu učiteljstvu se moramo pokoriti, ker uči Cerkev, ne torej radi dokazov, temveč zato, ker me uči od Kristusa ustanovljena Cerkev.

Cerkveno učiteljstvo je torej avtoritativno; zato njegovi odloki niso fakultativni, temveč so obvezni.

Verujemo, da ima cerkveno učiteljstvo v določenih pogojih poroštvo, da se ne moti; nezmotljiv je papež, kadar govori *ex cathedra*, vesoljni cerkveni zbor — soglasno učiteljstvo škofov, razkropljenih po vsej katoliški Cerkvi. Predmet nezmotnega cerkvenega učiteljstva so najprej vse od Boga razodete verske in moralne resnice; dalje resnice, ki so v notranji logični zvezi z razodetimi resnicami, nezmotna je Cerkev tudi v dogmatičnih dejstvih, v kanonizaciji svetnikov, v vesoljnih disciplinarnih odlokih.

Razodeta verska resnica, ki je po cerkvenem učiteljstvu vernikom jasno predložena, je dogma.

Dogme verujemo z božjo vero, ostale izjave nezmotnega učiteljstva s cerkveno vero.

Pod vplivom nekatoliške miselnosti pravijo nekateri tudi pri nas, saj nezmotne in zlasti papeške izjave, ki so definicije *ex cathedra*, sprejemamo brez pridržka, ne pa tako ostalih, in *Quadragesimo anno* ni taka papeška odloča, ki bi imela garancijo nezmotnosti.

Poudariti je treba, da so odloki obvezni, zato jih katoličani moramo sprejeti.

Sprejeti pa je mogoče odloke (okrožnico) na tri načine:

1.) Okrožnico iz spoštovanja do cerkvene oblasti sprejemem molče, a notranje se okrožnici ne podvržem.

2.) Na zunaj okrožnico povsem korektno priznam, ne uklonim pa svojega uma njenemu nauku. Sprejemem jo, a ob njej si mislim »svoje«.

3.) Okrožnici uklonim svojega duha, torej z vero, ki gre cerkveni učiteljski oblasti, čeprav se Cerkev noče ali ne more sklicevati na svojo nezmotnost.

Cerkev zahteva, da sprejmemo tako okrožnico na tretji način.

Kdor ima resne razloge proti okrožnici, jih more sporočiti sv. stolici, a pripravljen mora biti, da se odločbi sv. stolice ukloni. Nihče namreč ni prisiljen imeti zmote za resnico.

Kdor z lahkoto in brez očitkov vesti zavrača odloke, ki nimajo zunanje poročila nezmotnosti, zanj je velika nevarnost, da bo odklonil tudi nezmotne izjave, kadar mu te ne bodo prijale. Tako bo s Cerkvijo popolnoma prelomil.

»Cerkev je odpovedala«, ta očitek smo slišali v povojnem času prenekaterokrat tudi pri nas. Tako očitane je krivično; saj dela Cerkev odgovorno za stvari, ki ne spadajo, vsaj v prvi vrsti ne, v njeno področje. Cerkev vedno vrši svojo dolžnost. Krivi so ljudje, ki Cerkve ne poslušajo.

V kolikor so papeške socialne okrožnice ne izvajajo, ni kriva Cerkev, ampak tisti, ki imajo moč, da bi jih izvedli, pa tega ne store. Socialnih in gospodarskih zakonov po državah vendar ne dela Cerkev. Tisti, ki Cerkvi to očitajo, ne poznajo vprašanja o zlu.

II. Tem ljudem lebdi vedno pred očmi neizvedljiva misel o raju na zemlji. Dejstvo pa je, da je raj na zemlji za vedno izgubljen! Boj Cerkve zoper zlo bo do konca dni.

Potrebna je načelna jasnost o vprašanju

zla in o boju, ki se bje med dobrim in hudim.

Dvojno je zlo: Fizično in moralno. Fizično zlo je v celoti posledica moralnega zla. Nravno zlo je neposredni in posredni vzrok vsega fizičnega zla. Pred grehom je bil na zemlji raj. Človek je v raju grešil, zemlja je postala dolina solz. Zato npravno zlo plemenite, junaške in krepostne duše vse bolj boli in teži kakor fizično zlo. Moralnega zla je danes strahotno veliko. Živimo v npravno propadajoči dobi. Da taka sodba ni pretirana, izpričujejo Rusija, Španija, organizirano brezboštvo. Nrnavnega zla ni kriv Bog, ampak izvira iz zlorabe ustvarjene svobode. Kar je izšlo iz Stvarnikovih rok, je bilo dobro. V mladem stvarstvu moralnega zla ni bilo.

»Hudič namreč in drugi zli duhovi so bili sicer od Boga ustvarjeni dobri, a so sami od sebe postali hudobni, človek pa je grešil pod vplivom hudobnega duha«. Hudič pa je borben. »Vaš nasprotnik hudič hodi okrog kakor rjoveč lev ter išče, koga bi požrl,« pravi sv. Peter.

Boj dobrega zoper hudo je bojeval tudi Kristus. On je boj zoper zlo započel, nadaljeval, v njem navidezno podlegel, pa s tem tudi zmagal. Kristus pa je tudi vsakemu omogočil zmago v boju, ki ga v sleherniku povzroča hudo nagnjenje.

Vzrok borbe hudega zoper dobro je zavist. Prvič satanska zavist — svojska zavrnjenim duhovom in ljudem po njih zgledu, ki sovražijo krepostnega zaradi kreposti; drugič zavist zaradi zemeljskih dobrin. Ta boj se vleče skozi vso zgodovino človeštva in bo končan šele na sodni dan.

Fizično kakor moralno zlo bo vedno na svetu. Moralnega zla tudi Cerkev ne bo popolnoma odpravila. Boj kreposti zoper greh se vrši v Gospodovem imenu, zato ga je treba voditi z zaupanjem na Gospoda, ki je mogočen.

Ta gospod je Bog ljubezni. Zato greh sovražimo, grešnika ljubimo. Nismo pa do grešnikov prizanesljivi, ker s hudobijo ni kompromisa.

Za zmago dobrega je potrebna milost božja, ker se brez nje ta boj izvojevati ne da. Zlo se bori proti kreposti brezobzirno, hinavsko, neiskreno. Poslužuje se vseh sredstev, nadene si tudi krinko človekoljubja, idealnosti, znanosti. Cerkev na zemlji se bori zoper moralno pa tudi zoper fizično zlo.

Katoliška akcija je dejavnost v vrstah Cerkve, bojna aktivnost na njenem bojnem poprišču. Zato je katoliška aktivnost aktivnost za zmago dobrega nad hudim. Katoliška aktivnost pa: 1. veruje v Previdnost, 2. veruje v svetost Cerkve in 3. je borbena in čuječa.

III. Boj zla je dobro organiziran. Poglejmo samo organizirano brezboštvo v Rusiji. Boljševiški marksizem si postavlja odrešenje človeka na zemlji za svoj cilj, ki ga hoče uresničiti v socialistični družbi, v kateri bo človek zgolj še člen v masi.

To hoče doseči najprej s popolnim uničenjem osebne svobode, prevrgel je vse moralne pojme in nravsvene predpise, uničil je družino; namesto tega pa so uvedli skupne spalnice in jedilnice, ogromne komplekse nagromadenih soban, ki jih upravlja skupna uprava.

Človek naj bo le še številka v kolektivu. Skrbeli so od začetka, da bi izpodkopali tla vsakemu verstvu, vsaki cerkveni organizaciji, krščanski vzgoji in vsemu življenju.

Z ustavo so odvzeli cerkvam in samostanom premoženje. Verouk je odstranjen iz šole, v veljavi in priznana je samo civilna poroka, za vsak sestanek vernikov je potrebno dovoljenje, cerkvene združbe ne smejo imeti niti karitativnih organizacij.

V letih od 1927 do 1928 so pozaprli in porušili boljševiki 2030 cerkva. Duhovnike preganjajo na najokrutnejše načine. V letih 1918 do 1924 so pomorili preko 3000 duhovnih oseb.

Da bo boj uspešnejši, so organizirali protiversko petletko. V tem času je treba porušiti ali zapreti vse molilnice, uničiti ves verski tisk, izgnati vse služabnike cerkve, izbrisati vse sledove verstva, torej vero popolnoma uničiti.

Na delu je mogočna in izborno organizirana zveza brezbožnikov, ki je štela 1. maja 1932 že 80.000 celic in 7.500.000 starosti, otroci in starci, kmetje, delavci in izobraženci. Delo je sistematično razdeljeno. Razpolagajo z ogromnim tiskom. Boljševiki imajo 6 velikih brezbožnih listov, ki imajo od 10.000 do 500.000 naklade. Znanost in umetnost sta usužnjeni brezbožni propagandi. Boljševiki so razpredli brezbožno propagando po celem svetu. Posledice se kažejo že tudi pri nas.

Mi moramo proti propagandi postaviti strnjene katoliške vrste. Združimo vse moči. Katoličani moramo biti edini, delati moramo vsi po skupnem načrtu, za skupen namen. Zavedajmo se, da je strujarstvo najhujši strup!

Sledimo klicu Pija XI., ki nas poziva k najstrumnejši disciplini pod enotnim vodstvom.

Naše članstvo mora biti disciplinirano, dosledno, mora ubogati brezpogojno, biti mora temeljito šolano. Vzgajati moramo elitne čete. Študirajmo socialno vprašanje. Molimo in žrtvujemo se in preidimo v napad. Bog tako hoče.

IV. Kje je vir naše moči? V tabernaklju. Sv. Evharistija. To je kruh močnih, to je življenje, večno življenje.

Katoličani preživljamo težke čase. Toda ozrimo se nazaj v prve čase krščanstva. Prvi verniki so v onih, za sv. katoliško Cerkev najtežjih časih, dobivali potrebno moč samo v sv. Evharistiji. Vse njihovo življenje je bilo tesno združeno z Jezusom Kristusom v sv. Evharistiji. Jezus Kristus jih je »spremenil vase«, kakor pravi sv. Avgustin, in bili so močni, da so vzdržali vsa preganjanja in zmagali.

V poznejših stoletjih je nastopila mlačnost, prišla je mrka in mrzla janzenistična doba, ki je zavrila razvoj evharističnega življenja.

Mnogo je imel nasprotnikov Jezus v presv. Zakramentu. Toda človek je hrepenel po njem kakor žejni jelen. Cerkev je obsojala zmotę, ki so branile vernikom dostop k obhajilni mizi.

(Nadaljevanje na ovitku.)

Val novega življenja pa je zajel sv. Cerkev, ko je 20. decembra 1905. Pij X. izdal dekret o pogostem in vsakdanjem sv. obhajilu.

Kjer je življenje danes lepo in zgledno, je zato, ker se ljudje pogosto shajajo pri obhajilni mizi, nasičujejo s Kristusovim mesom in krvjo.

Sv. Janez Zlatoust pravi: »Kakor levi, ki jim ogenj šviga iz ust, odhajamo od te mize, strašni za hudobnega duha.«

Z Jezusom Kristusom v sebi in ob sebi neskončno nadkriljujemo vse sile hudobnega duha, mirno lahko gledamo v bodočnost, ki nič tako hudega ne skriva, česar ne bi zmagali.

To so misli iz knjižice. Tako je aktualna in tako bogata, da bi ne smel biti brez nje noben fant. Toliko je doprinesla k jasnosti v vseh važnih načelnih vprašanjih, da mora poznati njeno vsebino vsak zaveden katoličan, predvsem pa vsak javni delavec. Splošno mnenje je o njej, da je boljša, jasnejša in uporabnejša kot vsaka šolska knjiga. Naroča se pri Društveni nabavnici zadruzi v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 7.

P. F.

IGRA O IZGUBLJENEM SINU. *Spisal Andrej Šuster Drabosnjak. Priredil Niko Koret. Izdala »Založba ljudskih iger v Kranju 1934, str. 887.*

Svetopisemska prilika o izgubljenem sinu je vsem znana. Na tej lepi priliki sloni igra. Kar pa je v priliki samo na kratko omenjeno, to je v igri na široko izpeljano tako n. pr. prizor v krčmi, kjer sin brezmiselno pijančuje, zapravlja, se pajdaši s krčmarjevo hčerko, ki ga okrade, krčmar pa skoro do nagega sleče in spodi.

Nov element v igri sta hudič in angel. Sin obupuje v pomanjkanju in lakoti. Hudič ga zavaja v popoln obup in mu ponuja vrv, da bi se obesil. Angel pa odžene hudiča, potolaži sina in ga pripelje nazaj k očetu.

Igra je nastala okrog l. 1800. Na kmetih onstran Karavank je našla varno zavetje,

da se je ohranila do naših dni. Prof. Niko Koret pa je igro predelal in presadil na naša tla.

Igra je tako prirejena, da se lahko igra na prostem in na odru. Ima šest nastopov in vprizoritev ne bo težka. Igre iz »Založbe ljudskih iger« so si hitro utrle pot na naše odre. Igra o izgubljenem sinu naj jim sledi. P. F.

PRAZNIK PRESVETEGA REŠNJEGA TELESA, *Celje 1934, strani 76.*

Največje slavje, kar ga premore katoliška Cerkev, je procesija na praznik presv. Rešnjega Telesa. Lepoto pomladne prirode in ves liturgični sijaj postavimo ta dan v službo praznika. Pri procesiji imamo zdaj naš domači jezik in v njem prosimo blagoslova za svoja domača polja.

Mnogi so že želeli, da bi ta obred imeli v priročni knjižnici v rokah. Družba sv. Mohorja je temu ustregla in izdala v priredbi dr. Jožeta Pogačnika kot prvi zvezek svojih manjših liturgičnih knjig Praznik presv. Rešnjega Telesa. V knjižnici je zgodovinski u v o d v razumevanje praznika in procesije, potem praznična maša in obred procesije. Knjižica bo služila vernikom, ki hočejo ta prelepi praznik umevati in lepo praznovati.

Knjižica je izšla v okusni opremi in se naroča pri Mohorjevi družbi v Celju.

Iz uprave: Tej številki smo priložili opozorilo in poštne položnice, vsem tistim, ki še niso poravnali naročnine. Prepričani smo, da so nehote prezrli, da še niso plačali. Zato jim bo naše opozorilo dobrodošlo. Kres je kakor znano, odvisen samo od naročnine. Torej ga vzdržujejo fantje sami. Da je »Kres« važen in potreben, tega niti ne ponavljamo. To vemo. Storimo torej svojo dolžnost do njega!

LJUDSKA POSOJILNICA

Ljubljana, Miklošičeva c. 6 (v lastni palači)

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

**OBRESTRUJE HRANILNE VLOGE PO NAJUGODNEJSI
OBRESTNI MERI.**

NOVE VLOGE ::

VSAK ČAS RAZPOLOŽLJIVE, OBRESTRUJE PO 3%

Domača slovenska zavarovalnica je **VZAJEMNA ZAVAROVALNICA**

v Ljubljani

**v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi
cesti**

SPREJEMA V ZAVAROVANJE:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.
3. Vse vrste jamstva, nezgod in kaska.
4. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
5. V posebnem oddelku vodi posmrtninsko zavarovanje Karitas.
6. Posreduje vsa ostala zavarovanja.

PODBUZNICE IN GLAVNA ZASTOPSTVA

Celje, Maribor, Zagreb, Split, Sarajevo, Beograd.

KRAJEVNI ZASTOPNIKI

v vseh večjih krajih v Jugoslaviji in v vseh župnijah v Sloveniji.
Proračuni in informacije brezplačno in brezobvezno.

Naslov centrale:

LJUBLJANA — MIKLOŠIČEVA CESTA 19

Telefon 25-21 in 25-22.